

7) Školení řidičů

Se zákonem 247/2000 Sb. se školení řidičů stalo, krom tzv. řidičů profesionálů, velmi podceňovanou oblastí. A právě osvěta mezi většinovými řidiči je účinnou prevencí k dodržování zásad bezpečné jízdy, interpretací nových trendů v bezpečnosti řízení motorových vozidel, stejně tak prezentací veškerých novel zákonů souvisejících s provozem na pozemních komunikacích. Povinné školení tak zůstalo pouze pro řidiče motorových vozidel nad 3,5 tuny, kterých je zlomek oproti ostatním řidičům.

7.1 Profesní školení

Dne 1.4.2008 vstoupil v platnost zákon č. 374/2008 Sb., kterým se upravují podmínky pro získání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, určených pro nákladní nebo osobní přepravu. Tento zákon ukládá řidičům motorových vozidel, k jejichž řízení je potřeba řidičského oprávnění C1, C, D1, D, povinnost být držiteli průkazu odborné způsobilosti. Tento zákon uvádí do praxe ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/59/ES. Zdokonalování odborné způsobilosti řidičů je povinen se účastnit řidič, který je občanem členského státu Evropské unie a má na území České republiky trvalý pobyt, je občanem členského státu Evropské unie a má na území České republiky přechodný pobyt, který trvá alespoň 185 dnů v kalendářním roce nebo je občanem jiného, než členského státu Evropské unie, a vykonává závislou práci pro zaměstnavatele usazeného na území České republiky nebo na území České republiky podniká.

Řidičům, kteří získali řidičské oprávnění maximálně do šesti měsíců před účinností zákona (tj. před 1. dubnem 2008), nebo získali řidičské oprávnění pro skupiny D1 D do 10. září 2008, pro skupiny C1 a C do 10. září 2009 a nebyli držiteli průkazu profesní způsobilosti, vydala obec s rozšířenou působností, na základě žádosti, osvědčení o profesní způsobilosti řidičů podle dřívější úpravy zákona 247/2000 Sb.

Novela zákona č. 247/2000 Sb. velmi přesně specifikuje oblasti požadavků na profesní růst držitelů řidičského oprávnění nejen v základních kurzech, ale také ve zdokonalovacích seminářích. Zákon 347/2008 Sb. zásadním způsobem změnil povinné školení řidičů profesionálů a i poskytovatelů povinného školení. Zákon je transpozicí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 59/2003/ES. Zákon zavedl povinnost školení v rozsahu 180 hodin, resp. 280 hodin. Zákon stanoví, že zdokonalování odborné způsobilosti se týká řidičů, kteří jsou držiteli řidičského oprávnění pro skupiny C, D a E, jejich podskupin a kombinací a nebo oprávnění, která se uznávají jako rovnocenná. Zároveň zákon vyjmenovává i výjimky z povinného školení. Zákon se vztahuje nejen na řidiče občany České republiky, ale také na občany Evropské unie a třetích zemí, pokud pracují pro podnikatele v České republice. Zákon určuje účast na vstupním školení v povinné délce 140 hodin ((držitelé řidičského oprávnění pro skupiny C, C+E, D a D+E se mohou podrobit rozšířenému školení v délce 280 hodin) a následné školení pro řidiče – držitele řidičského oprávnění C, D a E a jejich podskupin a kombinací. Pravidelného školení je řidič povinen se zúčastnit do konce pátého roku od data

získání řidičského oprávnění pro výše uvedené skupiny. Výuka je prováděna ve střediscích akreditovanými Ministerstvem dopravy České republiky.

Ostatní řidiči, kteří chtějí řídit vozidlo, k jehož řízení je třeba být držitelem řidičského oprávnění skupiny C1, C, D1 a D, se musí zúčastnit vstupního školení v rozsahu 140 hodin, respektive 280 hodin v rozšířeném rozsahu. Vstupní školení se provádí formou výuky a výcviku a je zakončeno zkouškou z profesní způsobilosti řidiče. Výuku a výcvik může podle zákona provádět pouze akreditovaná organizace, která je zárukou pro naplnění zákona. Pro řidiče, kteří již jsou držiteli průkazu profesní způsobilosti, zákon ukládá povinnost účastnit se každý rok pravidelného školení v rozsahu sedmi hodin. O absolvování pravidelného školení získá řidič potvrzení vydané akreditovanou organizací.

Tato opatření, která byla sjednocena ve členských státech Evropské unie vedla k jednoduchosti a jednotnosti prokázání odborné způsobilosti řidičů a jejich kvalitativnímu profesnímu růstu.

7.2 Školení řidičů služebních vozidel (referentů)

Povinnost účastnit se školení řidičů a ověření jejich znalostí vyplývající ze zákona č. 65/1965., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů, se týká všech zaměstnanců, kteří fyzicky řídí vozidlo. V praxi se jedná například i o zaměstnance, který řídí vozidlo na služební cestě bez ohledu na to, zda se bude jednat o řízení vozidla služebního nebo soukromého, ale například i o zaměstnance, který bude při výkonu pracovní činnosti řídit vozidlo na účelové komunikaci v uzavřeném prostoru nebo objektu. Zákoník práce v § 133 odst. 1 písmeno e) ukládá zaměstnavateli povinnost zajistit svým zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Komentář

Před platností zákona č. 247/2000 Sb., bylo povinné školení řidičů tzv. referentů a ti při řízení měli u sebe potvrzení o absolvovaném školení k případné silniční kontrole. S novým zákonem se tato povinnost zrušila. Sice zákoník práce povinnost o proškolení zaměstnanců určuje, ale již není kontrolována žádnými institucemi. Z tohoto vyplývá, že drtivá většina zaměstnavatelů upouští od tohoto školení, případně jej provádí velice formálně. Toto je krok zpět, zvláště pak při častých novelách zákonů souvisejících s provozem na pozemních komunikacích. Přitom drtivá většina řidičů je právě ze skupiny účastníků provozu na pozemních komunikacích, která je silně riziková a početná. Veškerá osvěta nových pravidel a nových trendů v zásadách bezpečné jízdy chybí. Současní řidiči užitkových vozidel, obchodní zástupci i manažeři včetně podnikatelů ani nevědí, co vše se změnilo. Tito jsou potom nejvíce účastníky dopravních nehod.

Řešení

Je potřeba znovu zavést povinné školení řidičů – referentů do zákona o provozu na pozemních komunikacích s periodou každoročního školení stejně podobně, jako je to u řidičů nákladních vozidel a autobusů. Bylo by to formou semináře s dopravní problematikou a právními úpravami. Pro školení by měla akreditaci autoškola, která prokáže zabezpečení školení a důvěru. Seznam účastníků by odeslala na příslušný úřad obce s rozšířenou působností. Účastníkům by bylo vydáno potvrzení o účasti, které by předložili při silniční kontrole, případně kontrole příslušných odborů a oddělení úřadu obce s rozšířenou působností.

7.3 Školení ostatních řidičů

Pro ostatní řidiče prakticky neexistuje žádná povinnost účasti na školeních a seminářích s dopravní tematikou, pokud oni sami z vlastní iniciativy tuto nevyhledají. Jsou další rizikovou skupinou pro ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích, neboť jejich znalosti z autoškoly jsou zastaralé a někdy neplatné oproti stávajícímu stavu.

Řešení

Aby byla pravidelně prováděna osvěta nových pravidel a trendů zásad bezpečné jízdy i mezi touto skupinou řidičů, bylo by vhodné, aby i oni prošli seminářem s dopravní tematikou. Vhodný termín k takovému povinnému semináři by mohl být termín před skončením platnosti jejich řidičského průkazu a jeho výměně. Podmínkou k výměně by byla právě účast na tomto semináři, který by prováděla akreditovaná autoškola. Časové rozpětí 10 let (platnost řidičského průkazu) je poměrně adekvátní k zopakování si a upřesnění pravidel o provozu na pozemních komunikacích a poznání nových trendů zásad bezpečné jízdy.